

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Non convincit etiam afflictiones & miseras sine peccato hominibus imponi posse in statu puræ naturæ, neque maioribus, neque parvulis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XIX.

Non vincit etiam afflictiones & miserias sine peccato hominibus imponi posse in statu puræ naturæ neque maioribus, neque parvulis.

SE D heus tu, inquires, quid iam pro tuenda iustitia Dei in imponendo tēt miseriarum, non modo corporalium cruciatuum, sed etiam ipsius molestissimi libidinis iugo? Hoc enim saltem Augustinus absque ullo peccato imponi posse profiteatur, quod ante toties negavimus.

Respondetur difficultas ista, vel adversus adultos, vel adversus parvulos, urgeri potest. Quod ad adultos seu majores natu ratione utentes attinet, angustie non multum premunt. Facile enim respondetur majores sine Dei iniustitia talibus molestiis affligi posse ad promovendam propriam eorum utilitatem. Magnos enim & utilissimos fructus talium perpeffio miseriarum parit, sive ut exerceantur in iustitia, sive ut profectum suum agnoscant in dilectione iustitiæ, sive denique ut per malorum tolerantiam majoris gloriæ præmium consequantur. Hec autem tria tam magna bona sunt, ut merito contemni debeat, si etiam

justus aliquid hujusmodi poenaliū molestiarum sine sua culpa patitur. Nam pro iactura bonorum naturalium sive corporis sive animi, sive fortunarum, quas vocant, quæ miseriæ & afflictiones vocari solent, fit ei compensatio longe majoris boni. Non enim quisquam sanæ mentis dixerit injuste affligi hominem, cui quis obolum tollens, aureum redderet: vel cutem leviter stringendo, valetudinem graviter læsam restitueret, vel tantillum contristando, summum gaudium, vel animi sapientiam largiretur. Ex qua regula miseriam fratrum Ioseph, Augustinus expendit, quos ille magna cum eorum perturbatione quamdiu voluit tenuit, & quanta voluit mora protraxit. Dicit enim quod non eos usque fecerit calamitas, quando tanta etiam ipsorum futura letitia exitum cogitabat, & totum hoc quod agebat, ut eorum gaudium differretur, ob hoc agebat, ut eadem dilatione cumularetur: tanquam non essent condignæ passionibus eorum in toto illo tempore quo turbabantur, ad futuram gloriam exultationis quæ in eis fuerat revelanda fratre cognito, quem à se perditum esse arbi rabantur. Itaque non dissimili modo, maioribus hominibus quibus ratio viget, nulla injuria, sed magnum beneficium fieret si propter fructus illos quos diximus assequendos, sine ulla culpa sua malis illis poenaliibus premerentur. Quos quidem fructus Augustinus sub exercitatione iustitiæ comprehendere solet, quando rationem redditur etiam iusti possint sine culpa cruciari. Nam ad hanc doctrinam quam de maioribus dedimus, respicit quando dicit: *Quæ utique mala*

A sub iusto & omnipotente Deo non irrogarentur eius imagini, quibus malis in virtute exerceri infantibus atque non potest dici, si nulla ex parentibus mala merita traherentur. Et alibi manifestius: *Vos autem negantes originale peccatum, profecto aut cogitavistis dicere Deum vel invalidum, vel minus sub consu potestate imago eius in parvulis sine ullo vel proprio vel originali peccati merito tantum affligitur malis, non enim per hoc exercetur virtus, quod recte de bonis hominibus maioribus dicitur, in quibus rationis est usus. Et ex professo ad Hieronymum scribens: Deus bonus est, Deus iustus est, Deus omnipotens est, hoc dubitare omnino dementis est. Tantum ergo malorum quæ sunt in parvulis causa iusta dicitur. Nempe cum maiores ipsa potuntur sciens dicere, aut sicut in Iob merita examinari, aut sicut in Herode peccata puniri. Et de quibusdam exenstis quæ Deus in anjes a esse voluit, alia quæ obicra sunt hominum comitata conceditur. Sed hoc in maioribus, De parvulis autem quid respondeam us ediffere, si parvulis nulla in eis sunt ponenda peccata. Nam utique nulla est in illis atatibus examinanda iustitia. Ex quo patet quod eodem respiciat, quando de parvulis contra Iulianum dicit: quod sub Deo creatore optimo atque iustissimo in hoc modo imago eius in illa atate tanta mala pateretur, si non esset originale peccatum. Nam illam atatem non vivant, satis indicat atatem in qua viget rationis usus, etiam sine peccato talibus posse affligi malis. Sed quemadmodum hæc juxta Augustini mentem recte de maioribus dicitur, ita in parvulis arctius stringunt noëum. Cum enim in eis nulla sit examinanda vel exercenda iustitia, ut iterum iterumque profiteatur Augustinus, & tamen illis quoque ignorantiam ac difficultatem, emnesque corporis miserias naturales esse posse fateatur, quomodo jam injustum erit illud grave mortalitatis, quomodo? Sin autem injustum, quomodo naturale, an sibi contra Manichæos differenti contrarius Augustinus contra Pelagianos, imperito peritus, tyroni senex? Quomodo ergo in fine vite repetit, quamvis ignorantia & difficultas etiam essent hominis primordia naturalia, nec sic culpandus traditur Deus, sed laudandus esset, sicut in eodem libro tertio disputavimus.*

Arctat fateor magnopere me difficultas ista ut nisi audacius aliquid asserendi ipse Augustinus aperuisset viam, pæne succumberem. Dico igitur revera illa duo esse cōtraria, senex enim adversus Pelag. puræ naturæ architectos dimicans, id quod incautus de parvulis contra Manichæos fuderat, emendavit. Quod si nihil aliud omnino haberemus nisi doctrinam illam sexcenties iteratam, juxta quam, velut

9. 146. in
Gen. 4

Lib. 3. cont.
Iul. c. 3.

in victis omnibus Pelagianorum telis, ad mortem usque defendit, Deum omnipotentem & iustum nullo modo posse creaturam rationalem tot miseris quot ex puræ naturæ statu fluere hæresis Pelagiana decernebat, sine culpa cruciare, satis esset intelligentibus, ut eum revocasse censeremus, quicquid quoquo modo adversus alias hæreses in contrarium disputasset. Nunc verò bene habet quod ipsæmet animadverterit hallucinationem suam, & infirmitatem doctrinæ præcedentis, Pelagianis jam exortis, redarguerit. Accipe confessionem ejus ingenuam ad Hieronymum. Nam proposita illa sententia quæ singulas animas à Deo recentes condi & corporibus infundi statuit, unaque ex eis fuerat, iuxta quas ignorantiam & difficultatē docuerat esse posse naturalem, jam pressus à Pelagianis, qui sententiam illam arripuerant, ita præfatur: *Sed cum ad penas ventum est parvulorum, magni mihi corde coarctior angustiis, nec quid respondeam profusus invenio: Non solum eas penas dico, quas habet post hanc vitam illa damnatio, sed eas ipsas que in hac vita dolentibus nobis versantur ante oculos. Demonstrandum est utique quomodo ista sine ulla sua mala causa insuperantur. Nempe in illa sententia jam supra dicta; in qua nunquam intelligere ipse potuit, quo pacto anima rationalis non ex parentibus tracta, peccatum ex parentibus traheret, ac per hoc innocens tot miserias, ut Pelagiani volebant, subire videretur. Et cum multa quæ patiuntur hæc parvuli, mala cumulatim, profert illam ipsam suam adversus Manichæos disputationem de qua loquimur, ut disquireret, utrum illa solutio quam tum dederat sufficiens esset, dicendo scilicet esse istas miserias naturales, nec esse propterea injustum Deum. Ego quidem, inquit, non de ingenij, sed saltem de penis parvulorum, quas in hac vita patiuntur, dixi aliquid in libro illi de libero arbitrio, quod quale sit, & cur mihi in ista, quam habemus in manibus questione non sufficiat, in imago & eum de tertio libro locum decerptum his literis inseram. Hic vires in primis Augustino non sufficere ad toendam in parvulorum innocentium poenis justitiam Dei, quicquid contra Manichæos de malis naturaliter sine ullo peccato adherentibus, dixerat. Itaque decerpto toto illius libri loco, & in Epistolam illam translato, subjicit se unam determinatam illarum quatuor sententiarum de animæ incarnatione eligere nunc velle, & juxta illam defendere justitiam Dei in parvulorum poenis, eo quod præcedens illa defensio sua non sufficiat: Nunc verò unam volo, si possum ratione reit & eligere ex omnibus, & propterea huius ipsius de qua nunc agimus (quæ animæ creati novam à Deo statuit in ipso corpore, ideoque à paterno peccato esse quasi innocentem) defensionem in his que commemoravi, de illo libro verbis meis attentius intuens, validam firmam, non video. Ecce perspicuis verbis profiteretur, defensionem illius sententiæ quam tunc adhibuerat ad offendendum qua justitia tales animæ parvulorum tot poenis etiam in*

hac vita plecterentur, non esse validam neque firmam. Ratio verò tunc defendendi divinam justitiam talis fuerat, qualem ex ipso paulo ante capite præcedenti ad eam in majorum poenis tuendam adhibuimus, quod videlicet illa parvuli mala paterentur ad recipiendum in rebus altioribus atque diviniorebus beneficium, ut quasi intuitu futuræ compensationis illa tolerarent. Audi ipsum consequenter: *Nam velut firmamentum eius illud est, quod ibi dixi, in libris scilicet de libero arbitrio. Quis autem novit quid parvulis in secreto iudiciorum suorum bona compensationis reservet Deus? Quoniam quamquam nihil recte fecerint, tamen nec peccantes aliquid ista perpessi sunt. Quibus verbis satis aperte profitebatur etiam tunc, cum illas poenas naturales esse posse statuebat hoc ipsum injustum fore, nisi aliquid compensationis pro tot malis sine culpa toleratis referuaret parvulis Deus.*

Nunc vero, quia compensatio ista paucissimis casibus exceptis commentitia est, etiam illam languide & ex suspitione potius quam opinione ad compescendos tantummodo utcumque Manichæos propoluerat, eamque propterea repudiat sequentibus verbis: *Sed hoc non immerito dici video de his, qui vel pro Christi nomine ac verâ religione late aliquid etiam nescientes patiuntur, vel sacramento Christi iam imbuti sunt, quia sine societate unius mediatoris liberari à damnatione non possunt, ut post eis etiam pro illa malis que hic in diversis afflictionibus perierunt, compensatio ista præstari. Nunc autem cum ista questio non posset absolvi nisi etiam de his parvulis respondeatur, qui post gravissimos cruciatus sine sacramento Christianæ societatis exspirant, qua circa eos compensatio coganda est, quibus insuper & damnatio preparata est? Ecce rejecta & explosa est etiam ista miseriarum compensatio, quo unico firmamento miserias illas naturaliter parvulis innocentibus, irrogari posse tunc quasi suspicando somniverat. Nam suspitionem ejus istam levissimam & instar somnij fuisse satis probat illa vacillantis animi & quoquo modo se juvare satagentis phrasis, *Quis novit quid parvulis reservet? &c.**

Revera namque nemo istud vel doctorum vel indoctorum novit, non Augustinus, non Ecclesia. Quamvis enim illa parvulis pro Christo occisis aliquid tribui vel retribui sentiat, nunquam tamen docuit pro reliquis tam multis quas tolerat miseris aliquid compensationis vel illis, vel baptizatis, vel sine baptismo decedentibus reservari.

Qua de causa nunquam amplius huiusmodi compensationis parvulis reservate meminit, sed definite, acriter, constanter adversus Pelagianos ad mortem usque defendit, injustum vel invalidum esse Deum, si parvulis tot mala, quot ipsi naturaliter eis obtingere sentiebant, sine culpa vel infingeret vel pati sineret.

Quod si in isto gratiæ statu verissima ista sunt, quanto veriora atque certiora in eo qui fingitur

fringitur puræ naturæ fuerint? Ibi enim Scholasticus nullius unquam compensationis meminerit, nec verò meminisse possunt, nisi à principijs suis puræ naturæ basibus recedere velint. Nam ex ipsa naturæ conditione ignorantiam, concupiscentiam totumq; miseriarum corporalium dirissimum jugum parvulis & majoribus deberi putant, nullo respectu, exercenda, examinanda, promovendaque justitiæ, nullâ gloria cælestis adipiscenda consideratione, nullo futuræ compensationis intuitu. Quæ

A si quis ad stabilendum puræ naturæ statum admiserit velit, cum tota machina principiorum ejus corrumpitur, cum verò etiam frustra subsidium illud imploraverit. Nam ut latissimè ex Augustini principijs declaravimus, nulla justitiæ exercitatio, vel profectus, vel adeptio, vel præmij consecutio, sine Dei gratia liberum arbitrium primitus à cæcitate & concupiscentiæ vinculis liberante, & vires deinceps dante sperari potest.

CAPV T X X.

Ostenditur quomodo Deus non esset culpandus si ignorantia & difficultas essent primordia naturalia, & solvitur difficultas proposita capite decimo-septimo.

L. 2. d. retract. c. 9.

Epist. 28.

NEc huic solutioni contraria sunt illa verba S. Aug. ex t. Retractionū supra in objectione citavimus. Quamvis ignorantia & difficultas, etiamsi essent hominis primordia naturalia, Nec sic culpandus Deus sed laudandus esset sicut in eodem l. 3. disputavimus. Non enim illa verba significant Deum justam iore si parvuli tanta mala sine causa mala paterentur, sed significant, Deū etiam illo casu positō in peccatis creaturæ suæ culpam non posse, sed adhuc meritō debere laudari, Manichæi quippe, cum quibus in libris de libero arbitrio dimicabat, ut causam malorum redderent, purgabatur creaturam ut quæ purā necessitate peccare cogeretur, & accusabant Deum, cujus natura permixta genti tenebrarum omnibus fœdatur ac violaretur malis quæ peccando perpetrantur. Hanc insaniam in illa disputatione subvertere conatur ostendendo etiam ignorantia & difficultas essent primordia naturalia, in quacunque quatuor illarum de animæ incarnatione sententiarum, quas ante commemoravimus, inculpabilem tamen substantiam remanere Creatoris in peccatis creaturæ, ut quæ adhuc sola jure meritoq; culparetur. Quod Augustinus ipse in eadem illa Epist. ad Hier. apertè docet. Simul enim disputat omnem illam summam ad tendendam justitiam Dei vincendoq; Pelagianos non satis firmam esse profiteretur, ad superandos verò Manichæos Dei naturam in creaturæ peccatis violantes, esse firmissimam. Cū enim citasset totum prioris disputationis locum, ut eum recensendo corrigeret; Hæc tunc dixi, inquit, cum habeo ipsam de qua nunc agitur, vellem commutare sententiam. Sicut enim paulo ante commemoravi, quæcumq; illarum de animæ incarnatione quatuor opinionū vera esset, INculpATAM SVBstantIAM Creatoris, ET A NOSTrorum peccatorum SOCIETATE REMOTISSIMAM nitēbar ostendere. Et ideo quacunque illarum veritate possit convinci & repudiari ad curam intentioni meæ, quam tunc habebam, non pertinebat: quæ quidem cum tunc diligentiore disputatione discussis, quæcumque illarum vera esset, me secutus sum

A fieret, quando etiam secundum omnes id quod agobam, invictum persistere demonstrabam. Nunc vero utinam volo, si possum ratione recta eligere ex omnibus; & præterea hunc ipsius de qua nunc agimus, defensionem in his quæ commemoravi de illo libro verbus mea attentius intuens VALIDAM FIRMAMQUE NON VIDEO. Nempe propter penas parvulorum innocentium, ut illa sententia supponebat, quæ defensionem ejus falsam esse convincunt. Ecce utrumque simul optime consistere docet, ut quamvis vera esset illa sententia de animæ incarnatione, juxta quam miseria parvulorum non essent supplicia, sed primordia naturæ, vincantur tamen Manichæi, & tamen hæc ipsa sententia ex illis parvulorum innocentium pœnis falsa esse monstratur. Et hæc est ratio eorū quotiescumq; disputationis illius contra Manichæos susceptæ meminuit, nunquam dicat, se sufficienter defendisse justitiam Dei in illarum inflexione pœnarum, sicut contra Pelagianos necessitas postulabat, sed semper, se in illa sententia vicisse Manichæos qui tam detestabilia de divina substantiæ genti tenebrarum permixta violatione ac pollutione delirabant. Nam hoc est quod sibi vult in libro de dono perseverantia, ubi eandem disputationem contra auctorem suum Pelagianum retorquebant. Nam eum movisset se contra Manichæos tunc disputasse subnectit: Et poteram sicut feci, quodlibet horum verum esset, quæ non desinit interponere, certè tamen ratione concludere, in omnibus Deum esse laudandum sine ulla necessitate credendi duas, sicut illi volunt, coeternas boni & mali permixtas esse substantias. Et infra iterum: Quamvis ergo in libro 3. de libero arbitrio ita de parvulis disputavim, ut etiamsi verum esset quod dicunt Pelagianus, ignorantiam & difficultatem sine quibus nullus homo nascitur, primordia non supplicia esse naturalia, vincerentur tamen Manichæi, qui voluit duas boni scilicet & mali coeternas esse naturas; Numquid ideo fides in dubium vocanda vel deferenda est, quam contra ipsos Pelagianos Catholica defendit Ecclesia quæ assertit originale esse peccatum? Cujus videlicet illæ miseria, sunt supplicia